

POLITIHØGSKOLEN

Politidirektoratet
Postboks 2090 Vika
0125 OSLO

NORWEGIAN POLICE UNIVERSITY COLLEGE

Deres referanse:

Vår referanse:
20/01427-3

Dato:
10.06.2020

INNSPILL - HANDLINGSPLAN MOT DISKRIMINERING AV OG HAT MOT MUSLIMER

Grunnet den forsinkede oversendelsen fra POD (mottatt 29.5.2020) har ikke Politihøgskolen (PHS) hatt kapasitet til å gå i dybden i denne saken. Vi har konsentrert oss om å svare ut de to punktene POD etterspør. Under følger en status på punkt 40 og 42 i *Handlingsplan mot rasisme og diskriminering på grunn av etnisitet og religion*.

40. Målrettet rekruttering til politiet

PHS har en egen 5-årig mangfoldsplan og et mangfoldsutvalg. Mangfoldsutvalget skal være et kompetansegivende og rådgivende organ i spørsmål som angår mangfold og likestilling. Utvalget skal ha en synlig, oppsøkende og aktiv rolle i organisasjonen og bidra til at lederne ved PHS jobber aktivt og målrettet med mangfold. En overordnet oppgave er å påse at mangfoldsplanen blir fulgt opp i hele organisasjonen. Mangfoldsutvalget består av representanter fra alle avdelinger samt studentrepresentanter og hovedverneombud.

PHS skal jobbe med å rekruttere og beholde mangfold generelt, og mange av tiltakene i mangfoldsplanen går derfor ut på å bevisstgjøre, lære opp og jobbe med kultur, slik at PHS er en attraktiv arbeidsplass for alle ansatte. Vi ønsker å tiltrekke oss ansatte med en mangfoldig bakgrunn, og sørge for at arbeidsmiljøet er bra slik at de som allerede er ansatt ønsker å bli. Det er et mål for PHS å rekruttere flere med innvandrerbakgrunn, men siden vi i stor grad rekrutterer fra politiet, må vi starte med å få inn flere i bachelorutdanningen, og at disse kommer tilbake for å ta videreutdanning, for at det skal bli en større gruppe å rekruttere fra.

PHS jobber aktivt for å øke rekrutteringen av ungdommer fra innvandrer miljøene til bachelorutdanningen. Formålet er å tilføre politiet språklig og kulturell kompetanse, samt å bidra til at etaten i så stor grad som mulig speiler befolkningssammensetningen. Overordnet handler rekrutteringsarbeidet om å påvirke unge mennesker til å velge politiutdanningen fremfor annen høyere utdanning. PHS gjennomfører årlig en

POLITIHØGSKOLEN
Pb. 2109 Vika, 0125 Oslo
Slemdalsveien 5
Tlf: 23 19 99 00
Org. nr: 974 761 017
www.politihogskolen.no
postmottak@pns.no

Politihøgskolen Campus Bodø
Pb. 1407, 8002 Bodø
Universitetsalléen 1
Tlf: 23 19 99 00

Politihøgskolen Campus Stavern
Pb. 204, 3291 Stavern
Fredriksvern Verft
Helgeroveien 9
Tlf: 23 19 99 00

Politihøgskolen Campus Kongsvinger
Pb. 100, 2201 Kongsvinger
Motjernsvegen 21
Tlf: 23 19 99 00

rekke rekrutteringsaktiviteter rettet mot innvandrerungdom. Eksempler på slike spissede tiltak det siste året er: tilbud om svømmeopplæring, besøk til videregående skoler med mange minoritets elever, besøk til utvalgte ungdomsskoler, besøk i moskeer, tilbud om veiledningssamtaler for søkere og deres foreldre, gjennomføring av informasjonskvelder og deltakelse på kulturarrangementer. Noen tiltak gjennomføres i samarbeid med utvalgte politidistrikt. Videre initierer og gjennomfører rekrutteringskontaktene i distriktene også egne rekrutteringstiltak rettet mot aktuelle ungdomsgrupper.

Til tross for økt rekrutteringssatsing ovenfor innvandrerungdom de siste årene, går utviklingen forholdsvis langsomt. Tabellen nedenfor viser hvor stor andel av nye politistudenter som pr år har innvandrerbakgrunn. (Tallene er basert på studentenes frivillige egenrapportering, så de reelle tallene kan være høyere).

Nye studenter med innvandrerbakgrunn, gruppert	2015 (N = 418/720)	2016 (N = 538/717)	2017 (N = 556/730)	2018 (N = 383/554)	2019 (N = 407/552)
1. Utenlandsfødt med to utenlandsfødte foreldre	1,2 %	1,7 %	2,3 %	1,6 %	1,5 %
2. Utenlandsfødt med én eller to norskfødte foreldre	1,2 %	1,3 %	1,4 %	2,1 %	1,7 %
3. Norskfødt med to utenlandsfødte foreldre	1,7 %	1,9 %	1,8 %	2,6 %	1,5 %
4. Norskfødt med én utenlandsfødt forelder	6,5 %	6,1 %	7,0 %	6,8 %	5,2 %
Sum nye politistudenter med innvandringsbakgrunn	10,6 %	11 %	12,6 %	13,1 %	9,9 %

Tallene viser en gradvis økning av andelen studenter med innvandrerbakgrunn til og med 2018, mens tallene for 2019 viser en tilbakegang. Faktorer som jobbmuligheter etter endt utdanning, generell søkerinteresse, poenggrense i opptaket, og antall studieplasser vil kunne være forhold som virker inn. Hvor attraktivt det er for innvandrerungdom å velge politiutdanning vil også avhenge av i hvilken grad studiemiljøet oppleves å være inkluderende, hvorvidt arbeidsmiljøet i etaten antas å være inkluderende, og om det eksisterer en kultur der kompetanse i form av ekstra språkkompetanse eller kulturforståelse blir etterspurt, verdsatt og benyttet.

42. Sikre et mangfoldsperspektiv i hele politiets opplæring og utdanning

Bachelorutdanningen

PHS innførte i 2019 en ny programplan for bachelorutdanningen. Denne planen har færre og mer overordnede læringsutbyttebeskrivelser, som ikke går like spesifikt inn på de spesifikke tematikkene mangfold, rasisme og kultur som tidligere. Mangfoldsperspektivet skal likevel være godt dekket under flere av læringsutbyttebeskrivelsene i alle de fire kunnskapsområdene *Etterforskning, Forebyggende, Operative oppgaver og Politi og samfunn*.

Kunnskapsområdet Etterforskning:

Straffelovens bestemmelser om hatkriminalitet er et tema som omhandles både i pensum og i undervisning i utdanningens tredje år. I tillegg til forståelse av det juridiske innholdet i bestemmelsene, legges det vekt på fenomenkunnskap, utfordringer og aktuelle metoder i forhold til å avdekke og etterforske saker hvor hatkriminalitet er en aktuell hypotese. I forbindelse med ny programplan vil det rettes et større søkelys mot hatkriminalitet utført digitalt eller i det digitale rom.

Kunnskapsområdet Forebyggende

Et sentralt mål innen forebyggende er at studenten skal tilegne seg kompetanse om hvordan man kan se sammenhenger mellom årsaker til kriminalitet og forebyggende tiltak, og dermed understøtte mangfoldsperspektivet.

Eksempler på læringsutbyttebeskrivelser som kan støtte opp under mangfoldsperspektivet, enten direkte eller indirekte (B1, B2 og B3 indikerer hvilke studieår læringsutbyttet ligger under):

- B1 - Studenten kan gjøre rede for personorientert og situasjonell forebygging, og beskrive generalistens rolle og oppgaver – Målet er blant annet at studenten kan redegjøre for forhold som kan bidra til utstøting, blant annet gjennom stemping, stigmatisering eller marginalisering (B1)
- B1 - Studenten kan forstå og reflektere rundt forholdet mellom årsaker til kriminalitet og politiets forebyggende tiltak og metoder - Målet er blant annet at studenten kan diskutere muligheter og utfordringer med ulike forebyggende strategier, tiltak og virkemidler.
- B2 - Studenten kan reflektere over egen oppgaveutførelse og vurdere mulige konsekvenser av forebyggende arbeid
- B3 - Studenten kan drøfte etiske problemstillinger i det forebyggende politiarbeidet
- B3 - Studenten kan reflektere over muligheter og utfordringer i politiets forebyggende og trygghetsskapende arbeid
- B3 - Studenten kan bidra i planleggingen og gjennomføringen av kunnskapsbasert forebyggende politiarbeid

Kunnskapsområdet Operative oppgaver

Mangfold omhandles på ulike måter innen emnene *Kommunikasjon og konflikthåndtering* og *Ordenstjeneste/ordnesjus*, begge på B3.

I Kommunikasjon og konflikthåndtering er det fokus på den praktiske anvendelsen av kunnskapen knyttet blant annet til det å møte mennesker med annen etnisk bakgrunn. Gjennom rollespill og caser jobber studentene med å

- kommunisere hensiktsmessig med personer med ulike forutsetninger, med ulike behov og fra ulike kulturer
- anvende, begrunne og drøfte ulike kommunikasjonsformer
- identifisere og analysere sentrale problemstillinger knyttet til konflikthåndtering og bruk av makt
- anvende og begrunne ulike strategier for å forebygge og dempe konflikter
- reflektere over egen atferd og reaksjoner i ulike kommunikasjon og konflikthåndteringssituasjoner

I Ordenstjeneste/ordnesjus tas det utgangspunkt i diskrimineringsbestemmelsene og som anvendes i ulike praktiske caser.

Kunnskapsområdet Politi og samfunn

Flere av læringsutbyttebeskrivelse i emnet *Politi, samfunn og etikk* på B1 inkluderer mangfoldsperspektivet:

- Studenten kan gjøre rede for yrkeskultur og det uformelle samfunnets betydning: kultur, normer og sosialisering, sosial interaksjon og gruppeprosesser
- Studenten har kunnskap om sosial ulikhet, rasisme, kjønn og rus/rusens plass i samfunnet

- Studenten skal være i stand til å ta samfunnsmessige, etiske og vitenskapsteoretiske hensyn i sitt arbeid

Det gjennomføres en egen temadag som tar opp ulike sider av mangfold – utover begrepene rasisme, kultur og migrasjon. Det er også et samarbeid med kunnskapsområdet Operative oppgaver og eksterne i forelesninger rundt mangfold. Temaer for undervisningen gjennom året er blant annet: Migrasjons som globalt fenomen, mangfold, kulturforståelse, rasisme og myter rundt innvandring, utlendingskontroll, stemping og stigmatisering. Det legges også opp til øvelser med tverrfaglige caser og profesjonelle markører.

Mangfold, stemping og stigmatisering har også fått en tydelig plass i praksisstudiet (B2), både gjennom digitale undervisningsopplegg og i pensumtekster.

Eksempler på pensumtekster som omhandler tematikken:

Bangstad, S. & Døving, C. A. (2015). *Hva er rasisme*. Universitetsforlaget: Oslo. Pensum: s. 7-29. (22 s.)

Goffman, E. (2020). *Stigma. Om avvigerens social identitet* (2. utg.). Fredriksberg: Samfundslitteratur. Pensum: s. 19-25. (6 s.)

Grimen, H. (2009). *Hva er tillit?* Oslo: Universitetsforlaget. Pensum: s.72- 89. (17 s.)

Haller, M. B., Solhjell, R., Saarikomäki, E., Kolind, T., Hunt, G., & Wästerfors, D. (2020). Minor harassments: Ethnic minority youth in the Nordic countries and their perceptions of the police. *Criminology & criminal justice*, 20(1), 3-20. (17 s.) (pre-proof tilgjengelig på Google Scholar men ikke på tidsskriftet gjennom PHS biblioteket).

Hauge, R. (2007). Stemping og stigmatisering. I L. Finstad & C. Høigård (Red.), *Kriminologi*. Oslo: Pax. Pensum: s. 300-307. (7 s.)

Rosten, M. G. (2017). Territoriell stigmatisering og gutter som leker «getto» i Groruddalen. *Norsk sosiologisk tidsskrift*, 1(1), 53-7). Hentet fra: https://www.idunn.no/norsk_sosiologisk_tidsskrift/2017/01/territoriell_stigmatisering_og_gutter_som_leker_getto_i_g Pensum: s. 53-67 (15 s.)

Sandberg, S. (2005). Stereotypiens dilemma: Scenesetninger av etnisitet på "gata". *Tidsskrift for ungdomsforskning*, 5(2), 27-45. Hentet fra: http://www.hioa.no/Mediabiblioteket/node_31750/node_42453/node_42804/Stereotypiens-dilemma.Av-Sveinung-Sandberg.-Tidsskrift-for-ungdomsforskning-TfU-2-2005 (16 s.)

Solhjell, R. (2019). Hele skolen trenger ikke den oppmerksomheten: Etniske minoriteters opplevelser av politiets skolebesøk på Oslos østkant. *Nordisk politiforskning*, 6(2), 156-168. <https://doi.org/10.18261/issn.1894-8693-2019-02-06> (12 s.)

Valenta, M. (2012). Asylsøkeres opplevelse og mestring av stigma i hverdagen. I M. Valenta & B. Berg (Red.), *Asylsøker: I velferdsstatens venterom* (s. 126-142.) Oslo: Universitetsforlaget. (16 s.)

Etter og videreutdanninger

PHS tilbyr to videreutdanningen som vektlegger mangfold: *Konflikthåndtering i et flerkulturelt samfunn* (20 stp.) og *Kulturforståelse og mangfold* (20 stp.). Begge studier er utviklet for å gi profesjonsutøvere perspektiver og innsikt i kompleksiteten rundt kulturforståelse, mangfold og konflikthåndtering.

I tillegg tilbys et nettbasert deltidsstudium som omhandler hatkriminalitet: *Forebygging og etterforskning av hatkriminalitet* (10 stp.). Dette studiet skal bidra til en generell kompetanseheving i forebygging og

etterforskning av hatkriminalitet, for alle innen politi- og lensmannsetaten, samt for representanter fra samarbeidende etater og organisasjoner.

Tema kulturforståelse og mangfold omhandles også i enkelte andre etter- og videreutdanninger.

Konflikthåndtering i et flerkulturelt samfunn

Formålet med utdanningen er å bidra til at politiet er i stand til å håndtere konflikter i møte med alle befolkningsgrupper på en respektfull og likeverdig måte. Den enkelte skal kunne reflektere over handlingsvalg og håndtere konflikter i et flerkulturelt samfunn på en profesjonell måte. Det er også et mål at å kommunisere bedre med individer og grupper med ulik kulturbakgrunn i ulike konfliktsituasjoner. Og mer overordnet bidra til å skape tillit mellom politiet og befolkningen.

Studiet er organisert i fire hovedtemaer som samlet skal fremme arbeidet mot studentenes helhetlige læringsutbytte: Sentrale begreper, Mulige bakgrunnsvariabler for konflikter, Kommunikasjon og konflikthåndtering, Politiet som konflikthåndterer i et flerkulturelt samfunn.

Grunnleggende begreper: For å forstå kompleksiteten i det mangfoldige Norge er det nødvendig å ha innblikk i forskningsbasert kunnskap på fagfeltet. I dette temaet vektlegges å gi opplæring i grunnleggende begreper og teorier som kan gi grunnlag for refleksjon og handling.

Mulige bakgrunnsvariabler for konflikt: Når konflikter skal håndteres er det nødvendig å ha kunnskap om hvorfor konflikter kan oppstå. Også i dette temaet legges det vekt på begreper og teorier som kan gi grunnlag for refleksjon og handling.

Kommunikasjon og konflikthåndtering: Globalisering påvirker samfunn og arbeidsliv på nye måter. Dette stiller et stort krav til kommunikasjon mellom mennesker med ulik bakgrunn. Det legges vekt på at studentene utvikler sin kunnskap og bevissthet om hvilke faktorer som åpner eller lukker mulighetene for kommunikasjon og konflikthåndtering. Bevissthet om og trening på dialog og meglings står sentralt i temaet.

Politiet som konflikthåndterer i et flerkulturelt samfunn: Gjennom økt kunnskap og høynet bevissthet kan politiet utvikle sin handlingskompetanse overfor nye befolkningsgrupper i forhold til konflikthåndtering. Politiet skal ha en god oversikt over lokale utfordringer og godt samarbeid med befolkningen og lokale aktører.

Kulturforståelse og mangfold

Formål med utdanningen er å bidra til at politiets møte med alle befolkningsgrupper preges av respekt og likeverdighet. Den enkelte skal få økt innsikt og trygghet i yrkesrollen i møte med et mangfoldig publikum og kunne håndtere flerkulturelle utfordringer og mangfoldighet på en profesjonell måte.

Studiet er organisert i fire hovedtemaer som samlet skal fremme arbeidet mot studentenes helhetlige læringsutbytte: Sentrale begreper, Sosialisering i et flerkulturelt og mangfoldig samfunn, Migrasjon og minoriteter, Politiet i et flerkulturelt og mangfoldig samfunn.

Sentrale begreper: I dette temaet vektlegges å gi innføring i grunnleggende begreper og teorier som kan gi grunnlag for refleksjon og handling.

Sosialisering i et flerkulturelt samfunn: Det er en rekke faktorer som påvirker utviklingen av individer og grupper. I dette temaet vektlegges de sosialiseringsprosessene som kan gi forståelse av det kulturelle mangfoldet i dagens samfunn.

Migrasjon og globalisering: Studentene skal gjennom undervisningen tilegne seg kunnskaper om globalisering og årsaker til migrasjon fra forskjellige deler av verden. I tillegg vil norsk flyktning- og innvandringspolitikk sammen med internasjonale avtaler og norsk rettspraksis vil bli vektlagt.

Politiet i et flerkulturelt og mangfoldig samfunn: Et heterogent og sammensatt samfunn vil stille politiets overfor endrete og nye krav og forventninger. For at politiets møte med publikum skal oppleves trygt, rettferdig og tillitsvekkende av alle befolkningsgrupper, må politiet videreutvikle sin profesjonalitet.

Forebygging og etterforskning av hatkriminalitet

Formålet med utdanningen er å bidra til generell kompetanseheving i forebygging og etterforskning av hatkriminalitet, for alle innen politi- og lensmannsetaten, samt for representanter fra samarbeidende etater og organisasjoner.

Studentene skal oppnå følgende læringsutbytter:

Generell kompetanse

Studentene kan etter gjennomført utdanning:

- fremstå med økt innsikt og trygghet i yrkesrollen
- vise selvstendig ansvar for oppgaver og handlingsvalg i forhold til håndtering av hatkriminalitet
- vise innsikt i og reflektere over hva det innebærer å være utsatt for hatkriminalitet
- vise profesjonalitet og etisk bevissthet i møte med ofre for hatkriminalitet

Kunnskap

Studentene har etter gjennomført utdanning kunnskap om:

- rasisme, diskriminering og hatkriminalitet
- straffeloven og diskrimineringslovverk
- straffbare hatefulle ytringer og handlinger
- forebygging og etterforskning av hatkriminalitet
- konsekvenser av hatefulle ytringer og handlinger på individ-, gruppe- og samfunnsnivå
- medias rolle og fremstilling
- ulike samfunnsaktørers rolle i arbeid med forebygging og etterforskning av hatkriminalitet

Ferdigheter

Studentene kan etter gjennomført utdanning:

- identifisere, forebygge og etterforske hatkriminalitet
- anvende gjeldende lovverk på riktig måte
- beskrive årsaker til- og konsekvenser av hatkriminalitet
- bygge tillit, kommunisere med og yte likeverdige tjenester i møte med individer og grupper som opplever seg utsatt for hatkriminalitet
- bidra til å videreutvikle kunnskapsbasert praksis og etiske tilnærminger
- anvende ulike samfunnsaktørers kunnskaper og ressurser i arbeid med forebygging og etterforskning av hatkriminalitet

PHS vil til slutt legge til at ansatte som forsker innen tematikken mangfold gjerne skulle uttalt seg i saken, men har ikke kapasitet nå. Blant annet førsteamanuensis Henning Kaiser Klatran, som nylig har publisert en artikkel:

Klatran, H. K. (2019). «Jeg prøver å fremstå så mandig som jeg kan»: Fornærmelse, subjektivering og motstand blant LHBTIQ-personer. *Tidsskrift for kjønnsforskning*, 43(3), 213–229. Hentet fra: <https://doi.org/10.18261/issn.1891-1781-2019-03-06>

Med hilsen

Nina Skarpenes
rektor

Bodil Haug
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent uten signatur.

Saksbehandlere:

Knut Evensen, Ann-Lisbeth Framaaas, Jaishankar Ganapathy, Sissel Hvenekilde, Katrine Nokhart, Hilde Sørum, Philip Tolloczko.

Kopi til:

Politidirektoratet v/Liv Hilde Birkelund